

3
Een recht die de gecochte poorters van allen onden
tyden ghecoustimmeren sijn die doelen ten stant
van dinghe van myn gheen oepening

3
Dan die vier vete doortaren, zal ik goet ende ghehouden sijn/
mijn gheen Ghe Lambrecht myn vorancke Sint Maria / En sijn
ghenaderd sijn gheen de Coninc Ten de Stadt van Mechelen
hundreden sijn zal ik vernemen ende gheen vromen zal ik
nachten hadde trouwen sijn ten voren staen / Dat moet me
God helpen ende alle gheen behelst sijn

Goet 1553

Detail uit poortersboek I, folio 2r°, met vermelding van de eed die de nieuwe poorters dienen af te leggen (zie "Inleiding - C. Technische Beschrijving der drie Poortersboeken"). (Foto auteur).

Willem Antons snyderman f inding van apelen buren
van hys 2 pleghen Jan snyder snyderman vord cort met buren
dat ghe dinge 2° ghe ghepnt ad me pleghen 2 inding

Kathelinc vander beke snyderman f petra van antons
poorters - hys me pleghen inding hoijne
ghepnt ad me dinge

Ulysses vander beke snyderman f ghe van de ghe 16 jaar
snyderman pleghen inding snyderman snyderman dinge ghe met 2° ghe

Willem vander beke snyderman f so van de ghe 16 jaar van
pleghen dinge snyderman snyderman
snyderman inding snyderman snyderman

Detail uit poortersboek I, folio 40 met o.m. inschrijving van Kathelinc Vander Beke - scriversse (zie nr. 2077). (Foto auteur).

GEKOCHTE POORTERS VAN MECHELEN UIT RUMST AFKOMSTIG

In 1975 publiceerde Marcel Kocken, toen medewerker dienst Cultuur Mechelen, zijn *Gekochte Poorters van Mechelen (1400 - 1795)*, uitgave: Familia et Patria, Handzame.

Het poorterschap vormde het weefsel van een middeleeuwse stad. Om een ambacht of nering uit te oefenen werd het poorterschap vereist. Poorter werd de Mechelaar door geboorte uit, of door huwelijk met een poorter. Bovendien kon het poorterschap ook *gekocht* worden. Maar dan moesten wel enkele voorwaarden vervuld worden.

- Wettige afstamming (soms is er toch sprake van een *filius naturalis* in de akten van het poorterschap).
- Van het mannelijk geslacht zijn. Toch komen meerdere vrouwen voor.
- Een minimumleeftijd bereikt hebben: 18 jaar voor ontvoogden en 25 voor niet-ontvoogden.
- Genieten van een goede faam; later betekent dit kort: katholiek zijn.
- Ongebonden zijn. Principieel zijn geestelijken dus uitgesloten, maar nog eens, er komen uitzonderingen voor.
- Een jaar in Mechelen gewoond hebben. Het poorterschap veronderstelt trouwens een bestendig verblijf in de stad.
- Een aanvraag of request bij de stadsmagistratuur indienen.
- De eed van trouw afleggen: *Van dese ure voertaen sal ick goet ende getrauwe syn myne heere Ste Lambrecht, my vrouwe Sinte Marie, onsen ghenadighen heere den Coninck ende de stadt van Mechelen henlieden schaede sal Ick weren, ende hen vrome sal Ick maecken, naer myn besten verstaen. Soe moet my Godt helpen ende alle syn heylighen.*
- Sint-Lambertus: Mechelen behoorde eens toe aan de bisschop van Luik en Lambertus was pa-troon van Luik. De H. Maria: de oudste kerk in Mechelen lag op de hoogte aan de Dijle: O.-L.-V. over de Dijle en Maria staat nog steeds afgebeeld op de enig overgebleven stadspoort.
- Het vastgestelde inschrijvingsrecht kwijten.

Dit alles naar de *Inleiding* van de auteur op zijn Poorterslijst.

Het glanstijdperk der Mechelse poorterij is te situeren tussen 1400 en 1530 en valt samen met de grote economische expansie van Mechelen. In die periode treffen we dan ook de meeste Rumstenaars aan die het poorterschap verkregen. De instelling van het poorterschap werd pas afgeschaft bij het einde van het Ancien Régime, toen de Franse revolutie het bestaande stelsel brutaal omverwierp.

De heer Kocken nam de gegevens over de gekochte poorters uit de aloude Mechelse gekochte-poortersboeken, bewaard op het Mechels stadsarchief. Hij volgt uiteraard de chronologische opsomming, maar laat elke naam voorafgaan door een identificatienummer van zijn hand, dat we mee overnemen. De verwijzing naar de pagina's van de boeken laten we weg, evenals de sporadische aanduiding dat de verschuldigde som niet voldaan werd.

(Cursief gedrukte tekst is zelf toegevoegd.)

Nummer	Naam	Inschrijvingsdatum
0085	Vanden Berghe Henricus van Rumst	23 juli 1402
0131	Kennens Katelijne van Rumst	07 juli 1403
0278	Stecke Joannes van Rumst	19 maart 1406
0335	Vander Borgh Joannes van Rumst	14 november 1407
0639	Van de Vinsbeke Joannes van Rumpst (Rumpst = Rumst) <i>Vinsbeke: waarschijnlijk de scheidingsbeek tussen Rumst en Duffel</i>	18 oktober 1421
0640	De Berckt Walterus van Rumpst <i>Berckterheyde: een toponiem in het gehucht te Lazernij</i>	18 oktober 1421
0730	Scarlaeken Segher van Rumst van Ruysbroec (sic) <i>Kocken voegt bij sic; doch Ruisbroek behoorde tot het aloude land van Rumst</i>	28 oktober 1422
0880	Meerte Joannes van Rumst	3 juli 1426
0881	De Roeboost Joannes van Rumst	5 juli 1426
0962	Van der Wijct Joannes zoon van Florentius, van Rumpst <i>Wijct: een toponiem voor het zuidoostelijke deel van het buitenvrijheidse Terhagen</i>	10 juli 1430
1206	Roede, Petrus faber (smid) van Rumpst	10 augustus 1443
1242	Straetken, Aerd, beekere van Rumpst <i>Samen met hem werden nog een tiental andere bakkers aanvaard; de deken van het ambacht zal ze wel opgetrommeld hebben)</i>	12 augustus 1443

1467	De Gendt Oepen, zoon van Joannes radmaker van Rumpst	14 augustus 1446
1483	Van der Heyden Jan, zoon van Joannes volder van Rumpst <i>Samen met hem nog een vijftiental volders</i>	16 augustus 1446
1504	Smekens Jan, zoon van Petrus cordewagenere van Rumpst	18 augustus 1446
1953	Bode Bouwen, zoon van Joannes schilder van Rumpst <i>Samen met een drietal andere schilders</i>	8 augustus 1459
2000	Van Stantdonc Laureys, zoon van Petrus scipmaker van Rumpst	17 augustus 1459
2056	Bellen Willem, zoon van Balduinus sciptrecker van Rumpst	6 juli 1461
2139	Van Berct Henric, zoon van Geerd, kremere van Rumpst	16 december 1462
2161	Van Stantdonc Petrus, zoon van Godevaert scipper van Rumpst	17 januari 1463
2228	Moons Jan, zoon van Petrus van Rumpst	11 september 1464
2421	De Wynter Laureys, zoon van Walter cordenwagenere van Rumpst <i>Samen met een drietal collega's</i>	11 augustus 1468
2535	Van der Wyct Gielis, zoon van Petrus lynenwever, beekere ofte bruwer van Rumpst	13 mei 1471
2878	Van Boschstraten Jan, zoon van Egidius wullewever van Rumpst	14 oktober 1476
2906	Mettens alias De Kempene Jan, zoon van Joannes wullewever te Rumpst <i>Samen met enkele collega's</i>	4 september 1477
2967	Van Langdonc Lanceloot, zoon van Gerardus droeghscheerder van Rumpst	25 mei 1479
3234	De Swerte Henric, zoon van Joos van Rumpst	1 december 1489
3569	Recke Gielis, zoon van Lauwereys cordewagenere van Rumpst <i>Samen met een vijftal collega's</i>	5 augustus 1499
3843	De Maerscalck Jan, zoon van Henricus tregelere van Rumpst <i>tregelere = trekwegloper of boottrekker (zie sciptrecker 1461).</i>	3 juli 1510

- | | | |
|------|---|------------------|
| 3852 | De Cluysenere alias Barbier Jan, zoon van Jacop volder van Rumpst (met twee andere volders) | 12 juni 1511 |
| 3966 | Coppens Jan, zoon van Joannes buydeldrager van Rumpst | 13 oktober 1514 |
| 4088 | Vertommen Godevaert, zoon van Godevaert hoevenere van Rumpst | 11 juni 1521 |
| 4369 | Stalckens Jan, zoon van Henricus calckberdere van Rumpst | 20 april 1535 |
| 4564 | Tsemers Bartel, dochter van Wilhelmus van Rumpst | 10 november 1546 |
| 5068 | Bils Peter, zoon van Michiel schipper van Rumpst
<i>°Rumst 23 april 1616: moeder volgens parochieregisters van Rumst: Maria ...</i> | 12 mei 1642 |
| 5470 | Messinckx Peter, zoon van Cornelis en Philippina De Blijser van Rumpst
<i>°Rumst 17 mei 1712 volgens parochieregisters van Rumst</i> | 26 oktober 1739 |
| 5481 | De Noter Adrianus Guilhelmus, zoon van Guilhelmus en Joanna Maria Van Breedam, 30 jaar, van Rumst
<i>Volgens de parochieregisters van Rumst °20 december 1708. A. De Noter behoort tot de stam van J.B. De Noter, de bekende Mechelse kunstenaar, die bij het begin van de 19de eeuw talrijke, thans verdwenen Mechelse stadszichten en monumenten vereeuwigd heeft.</i> | 25 oktober 1740 |
| 5499 | Ceulders Anthoen, zoon van Gillis en van Van Giel Adriana 28 jaar van Rumpst (Van Giel = Van Gierle).
<i>Volgens het parochieregister van Rumst °11 april 1715. Ceulders, ook geschreven Colders.</i> | 14 maart 1743 |
| 5643 | Braeckmans Petrus Ignatius Franciscus zoon van Van Cauwenbergh Maria, 39 jaar, van Rumst
<i>Volgens het doopregister van Rumst °1 februari 1731. Vader was volgens de parochieregister Hendrik Frans, die later hertrouwde met Elisabeth Van Campenhout. De oudste zoon die naar Mechelen trok, ging misschien niet akkoord met het tweede huwelijk van zijn vader.</i> | 4 juli 1770 |

Ten slotte nog een paar opmerkingen.

Kocken stipt op blz. 407 aan dat rond 1427 nog drie Rumstenaren vermeld worden:

Van de Wijct, zoon van Joannes, bastaert,

Van Perendonc Jan

Van de Watere Jan

Maar in het register zijn over hen geen verdere gegevens te vinden.

Onder nr. 5549 staat een Willem Van Segvelt vernoemde, zoon van Matthys en van Kiepersluys Margareta, 39 jaar, van Utrecht (inschrijving 12 juli 1752). Het is de voorvader van de Rumstse Scheutist Van Segvelt.

In 1993 publiceerde Rumesta Het Cijnsboek van de Tafel van de H. Geest. Daarin ontmoeten we talrijke namen die we in het Mechelse register eveneens aantreffen. Ze zijn thans uitgestorven. We citeren: Van der Wijct, Van Berckt, Van Perendonck, Van Standonck, Recke, Stecke,...

Karel Swenden

MARIABEELDJE GERESTAUREERD

Generaties lang prijkt er een Mariabeeldje in de gevelhoek van de imposante woning, die uitgaat op de Markt en aanleunt bij de Peperstraat, de vroegere Peperijstraat. De tand des tijds had het beeldje toegetakeld. Dokter De Mondt, eigenaar van het hoekhuis, heeft het beeldje kunstig laten restaureren. Het geeft opnieuw een eigen cachet aan ons mooie marktplein, de Plaetse, het hart van het "ouwe trouwe, 't vrije land van Rumpst".

Over Mariabeeldjes, soms beelden of beeldengroepen, in het stadsbeeld vertelt Georges Van

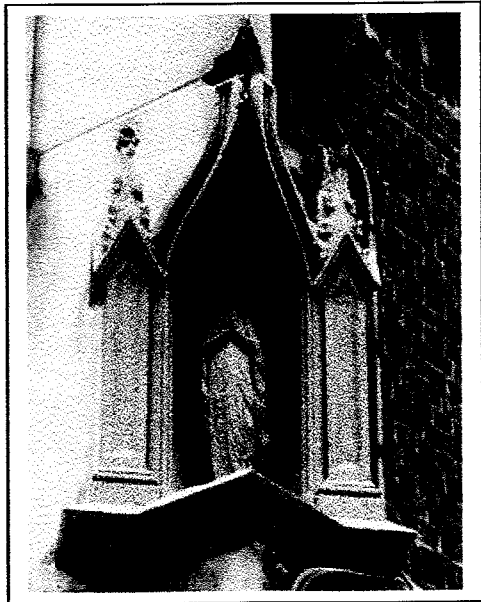


foto: Johan Vermant

Cauwenbergh, de ervaren stadsgids van Antwerpen, wat volgt: "Onder Spaanse invloed verschenen de Mariabeelden op de straathoeken. De lantaarns die erbij hoorden, hadden ook nog een praktisch nut: ze deden dienst als straatverlichting. De Beeldenstorm heeft vele beeldjes vernield, maar met de katholieke contrareformatie verrezen ze opnieuw. Burencomités zorgen voor onderhoud en versiering. In de Franse tijd moesten de Madonna's onderduiken maar de nochtans protestantse Willem legde hun geen strobreed in de weg.

Naar het schijnt heeft Antwerpen zo maar eventjes vijfhonderd Mariakapelletjes gekend".

Rumst kent er slechts luttele. Des te meer proficiat voor de geslaagde restauratie.

Karel Swenden